

BÁO CÁO

Kết quả giám sát việc thực hiện Luật NVQS và chính sách hậu phương quân đội tại các xã-phường trên địa bàn thị xã

Thực hiện Nghị quyết số 89/NQ-HĐND ngày 01/7/2022 của Hội đồng nhân dân thị xã về chương trình giám sát của Hội đồng nhân dân thị xã năm 2023 và sự phân công của Thường trực HĐND thị xã, Đoàn giám sát Thường trực HĐND thị xã đã triển khai giám sát chuyên đề về việc thực hiện Luật NVQS và chính sách hậu phương quân đội tại các xã-phường trên địa bàn thị xã, mốc giám sát từ năm 2021 đến hết tháng 6 năm 2023.

Qua giám sát trực tiếp và qua báo cáo của các cơ quan, đơn vị, địa phương, Đoàn giám sát báo cáo kết quả cụ thể như sau:

I. TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI THỰC HIỆN

1. Việc quán triệt, triển khai thực hiện các Chỉ thị, Nghị quyết của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, các Nghị quyết, Chỉ thị của cấp trên về thực hiện Luật NVQS.

Thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự, và các văn bản hướng dẫn thi hành, hằng năm, BCH Quân sự thị xã và BCH Quân sự các xã, phường đã tham mưu cho cấp ủy, chính quyền ban hành nghị quyết chuyên đề về công tác quốc phòng - an ninh hằng năm; các kế hoạch, phương án, quyết định, chỉ thị, công văn... về bảo đảm thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự nhằm nâng cao trách nhiệm quản lý nhà nước của chính quyền địa phương, đồng thời chủ động ban hành các văn bản để chỉ đạo, hướng dẫn cụ thể cho các cơ quan, đơn vị trên địa bàn triển khai thực hiện nghiêm túc.

2. Việc ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, kế hoạch tổ chức thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, quân sự theo chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm được giao.

Ban CHQS thị xã, Ban CHQS các xã, phường đã chủ động tham mưu cho Thị ủy, UBND thị xã, Hội đồng NVQS thị xã, Đảng ủy, UBND xã và Hội đồng NVQS các xã, phường xây dựng các văn bản chỉ đạo thực hiện công tác quốc phòng, quân sự địa phương theo phạm vi, chức năng nhiệm vụ trong 03 năm đó là: Nghị quyết về việc lãnh đạo nhiệm vụ Quốc phòng quân sự địa phương; Công văn chỉ đạo về thực hiện công tác tuyển quân; Kế hoạch thực hiện công tác quốc phòng, quân sự địa phương; Kế hoạch tuyển chọn và gọi công dân nhập ngũ năm; Quyết định kiện toàn Hội đồng NVQS và phân công nhiệm vụ cho các thành viên Hội đồng NVQS; Quyết định ban hành Quy chế và quy chế hoạt động của Hội đồng NVQS cấp xã; Kế hoạch khám sơ tuyển sức khỏe thực hiện NVQS năm; Quyết định giao chỉ tiêu khám sơ tuyển; Thông báo phân công nhiệm vụ phụ trách cơ sở của thành viên Hội đồng NVQS.

Tuyên truyền trên hệ thống loa truyền thanh, Trang thông tin điện tử địa phương và thông qua các buổi sinh hoạt, các chi, tổ Hội đã lồng ghép tuyên truyền đến tận người dân, đặc biệt là những gia đình có con em trong độ tuổi thực hiện nghĩa vụ quân sự về Luật nghĩa vụ quân sự và các văn bản có liên quan. Qua đó, góp phần nâng cao nhận thức và ý thức tự giác, tích cực tham gia nghĩa vụ đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc của thanh niên địa phương.

3. Công tác phối hợp trong thực hiện luật nghĩa vụ quân sự và chính sách hậu phương quân đội.

Ban CHQS các xã, phường đã chủ động phối hợp với các ban ngành, đoàn thể địa phương thực hiện tuyên truyền, vận động trong con em hội viên, đoàn viên; thực hiện việc phối hợp trong các bước tuyển chọn và gọi công dân nhập ngũ; tham gia thực hiện NVQS đạt 100% chỉ tiêu được giao.

Trước mỗi đợt giao quân, Ban CHQS xã, phường đã chủ động phối hợp cùng UBMTTQVN và các tổ chức đoàn thể của địa phương tích cực tham gia công tác quản lý, thăm hỏi động viên thanh niên và gia đình an tâm tư tưởng, xác định tốt nhiệm vụ thực hiện NVQS của mình nhằm đảm bảo ngày giao quân đạt tỷ lệ thanh niên theo đúng số lệnh đã phát.

Các hoạt động thiết thực trên đã và đang góp sức cùng địa phương thực hiện tốt công tác giao quân tại địa phương. Nhiều gia đình có con em nhập ngũ đã nhận thức sâu sắc về việc tham gia nghĩa vụ quân sự là nhiệm vụ cao cả của thanh niên và động viên con em mình hăng hái lên đường hoàn thành nhiệm vụ.

II. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

1. Kết quả thực hiện Luật NVQS

Công tác điều hành thực hiện Luật NVQS: Hằng năm, dựa vào chỉ tiêu được cấp trên giao, cơ quan quân sự thị xã tham mưu UBND thị xã giao chỉ tiêu cho các xã, phường; đồng thời Ban CHQS thị xã, Ban CHQS các xã, phường xây dựng kế hoạch, tổ chức triển khai thực hiện; các cơ quan, ban ngành, đoàn thể từ thị xã đến xã, phường xây dựng kế hoạch, chương trình phối hợp triển khai công tác chuẩn bị nguồn sẵn sàng nhập ngũ bảo đảm đúng đối tượng, dân chủ, công khai và đúng luật; Hội đồng NVQS từ thị xã đến xã, phường thường xuyên được củng cố, bổ sung đủ số lượng, nâng cao chất lượng, hoạt động có nề nếp; tổ chức việc đăng ký, sơ tuyển, khám tuyển, gọi nhập ngũ theo chỉ tiêu, kế hoạch được giao.

Hội đồng NVQS thị xã và các xã, phường đã xây dựng kế hoạch, triển khai thực hiện tốt công tác đăng ký, quản lý thanh niên trong độ tuổi sẵn sàng nhập ngũ. Việc lập danh sách thanh niên tuổi 17¹, tổ chức đăng ký, khám sơ tuyển, khám sức khỏe lần đầu cho thanh niên được chú trọng, tỷ lệ đăng ký hàng năm cơ bản đạt chỉ tiêu².

¹Kết quả phúc tra, rà soát thanh niên trong độ tuổi 17, độ tuổi từ 18 đến 25, 25-27: Tổng: 16.103 công dân (Trong đó năm 2021= 9.084; năm 2022 = 3.571; năm 2023=3.448).

²Kết quả khám sơ tuyển: Tổng 3.210 thanh niên (Trong đó: năm 2021= 1.419; năm 2022=895; năm 2023 = 869)

Công tác khám sức khỏe thanh niên trong độ tuổi sẵn sàng nhập ngũ được Hội đồng NVQS thị xã và Hội đồng NVQS các xã, phường xây dựng kế hoạch phối hợp cơ quan có liên quan, phân công từng thành viên nắm tình hình để rà soát, tuyển chọn, xét duyệt đúng đối tượng³. Công tác xét tạm hoãn, miễn gọi nhập ngũ thực hiện công khai, và danh sách được niêm yết ở các nơi công cộng để thể hiện sự minh bạch⁴; Việc khám sơ tuyển, khám tuyển được các xã, phường chú trọng triển khai thực hiện.

Tổ chức hội nghị hiệp đồng với các đơn vị nhận quân đúng, đủ thành phần, nội dung, thời gian; các đơn vị nghiên cứu hồ sơ, chốt quân số trước 10 ngày kể từ khi phát lệnh gọi công dân nhập ngũ và tiến hành phát lệnh nhập ngũ trước 15 ngày so với ngày nhập ngũ, tỷ lệ dự phòng hợp lý (không quá 5%).

Cơ quan thường trực Hội đồng nghĩa vụ quân sự thị xã đã phối hợp với các đơn vị nhận quân và các xã, phường để thống nhất chốt quân số của từng địa phương, bảo đảm hợp tình, hợp lý. Chất lượng quân qua các năm đã được cấp ủy, chính quyền thị xã, các xã, phường quan tâm chú trọng⁵.

Việc xử lý vi phạm trong khám tuyển NVQS được thị xã, các xã, phường triển khai thực hiện theo đúng quy định của pháp luật⁶.

2. Chính sách hậu phương quân đội

Qua giám sát, Đoàn giám sát đánh giá Hội đồng nghĩa vụ quân sự thị xã, các xã, phường đã làm tốt công tác chính sách hậu phương quân đội. Tạo tâm lý yên tâm cho thanh niên trước khi lên đường nhập ngũ và sau khi trở về địa phương, đơn vị.

Công tác thăm hỏi, động viên thanh niên lên đường nhập ngũ được cấp ủy Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể từ thị xã đến cơ sở quan tâm triển khai thực hiện⁷. Duy trì các ngày lễ, tết đều tổ chức thăm hỏi, tặng quà các gia đình có con em tại ngũ, vật chất tuy không lớn nhưng đã động viên tinh thần các con em đang tại ngũ yên tâm hoàn thành nhiệm vụ.

Hằng năm tổ chức đón thanh niên xuất ngũ trở về địa phương và tổ chức gặp mặt thanh niên xuất ngũ, kịp thời động viên và đăng ký vào ngạch dự bị động viên, định hướng thanh niên tham gia các tổ chức đoàn thể của thôn, tổ dân phố để tạo nguồn lớp cán bộ kế cận. Sau khi xuất ngũ thanh niên được cấp thẻ học nghề để tạo cơ hội có việc làm ổn định. Vì vậy, trong những năm qua công tác động viên và hỗ trợ việc làm đối với thanh niên hoàn thành nghĩa vụ đã đi

³Kết quả khám tuyển cấp thị xã: Tổng 1.267 thanh niên. (Trong đó năm 2021=555; năm 2022= 332; năm 2023=380)

⁴Kết quả tạm hoãn, chưa xét: Tổng: 9.374 thanh niên (năm 2021= 5.685 thanh niên; năm 2022= 2.166; năm 2023 = 1.523)

- Không đủ điều kiện: 1.890 công dân (năm 2021= 882; năm 2022 = 505; năm 2023= 503)

⁵ Trong ba năm từ 2021-2023 có 362 thanh niên lên đường làm nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trình độ học vấn: THCS chiếm 36,5%, THPT chiếm 53,4%, Đại học, cao đẳng chiếm 10,06%.

Sức khỏe: Loại 1: 54 chiếm 14,9%, Loại 2: 214 chiếm 59,1%, Loại 3: 94 chiếm 26%

⁶ Từ năm 2021 đến nay, toàn thị xã có 10 thanh niên vi phạm Luật NVQS và các văn bản liên quan. Qua giám sát tại phường Hương Chữ có 02 trường hợp không chấp hành khám sơ tuyển; phường Hương Văn có 05 trường hợp không chấp hành khám sơ tuyển, 03 trường hợp không có mặt khám đúng thời gian và địa điểm theo lệnh triệu tập.

⁷ Qua 3 năm toàn thị xã đã thăm, tặng quà trên 642 triệu đồng cho thanh niên trúng tuyển lên đường nhập ngũ

vào nề nếp và nhiều người đã trở thành những thanh niên tiêu biểu, xung kích phát huy sức trẻ góp phần vào sự phát triển kinh tế xã hội củng cố quân sự, quốc phòng của địa phương.

III. HẠN CHẾ, KHÓ KHĂN, NGUYÊN NHÂN

1. Hạn chế, khó khăn

- Vẫn còn một số thanh niên có tư tưởng trốn tránh; việc nắm tư tưởng và quản lý thanh niên sau khi nhận lệnh của một số xã, phường chưa thật sự tốt;

- Một số thành viên Hội đồng nghĩa vụ quân sự chưa thực sự phát huy hết tinh thần trách nhiệm trong công tác tuyển chọn, gọi công dân nhập ngũ;

- Công tác quản lý nhân khẩu ở một số xã, phường còn chưa chặt chẽ, có nhiều thanh niên trong độ tuổi thực hiện nghĩa vụ quân sự bỏ địa phương đi làm ăn nơi khác, không khai báo với chính quyền địa phương nhưng chưa có biện pháp xử lý kịp thời, gây khó khăn cho công tác tuyển quân;

- Một số địa phương chưa nắm chắc hoàn cảnh gia đình, tâm tư nguyện vọng của thanh niên trong độ tuổi thực hiện nghĩa vụ quân sự, việc di chuyển nghĩa vụ Quân sự một số xã, phường làm chưa tốt, chưa kịp thời do đó việc quản lý nguồn sẵn sàng nhập ngũ không chắc, dẫn đến gặp rất nhiều khó khăn trong nhận lệnh gọi sơ khám ở xã, phường;

- Việc tuyển chọn và gọi công dân nhập ngũ chủ yếu là ở các đối tượng thanh niên chưa có việc làm, chưa đi học nghề, thanh niên có trình độ học vấn cao tham gia nghĩa vụ quân sự chưa nhiều; chưa làm tốt công tác quản lý các đối tượng nằm trong danh sách đăng ký đã được tạm hoãn gọi nhập ngũ do tham gia các lớp đào tạo, học tập tại các trường Đại học, Cao đẳng thực hiện việc đăng ký lại sau khi kết thúc khóa học;

- Việc giao chỉ tiêu nhập ngũ tuy đã căn cứ vào cơ cấu dân số, vùng miền nhưng việc giao chỉ tiêu cho một số địa phương vẫn còn gặp khó khăn.

- Chế tài xử lý đối với trường hợp vắng khám sơ tuyển không có làm ảnh hưởng tác dụng răn đe giáo dục đối với thanh niên không chấp hành.

2. Nguyên nhân

2.1. Nguyên nhân khách quan

- Do nhu cầu cuộc sống nên số thanh niên trong độ tuổi phải đi các địa phương khác để tìm kiếm việc làm gây ảnh hưởng đến công tác đăng ký, quản lý công dân trong độ tuổi sẵn sàng nhập ngũ của địa phương.

- Một số trường Đại học, Cao đẳng khi tuyển sinh viên vào học cũng như kết thúc khóa học chưa hướng dẫn cụ thể cho sinh viên tiến hành các thủ tục di chuyển Nghĩa vụ quân sự, do đó rất khó khăn cho địa phương trong quá trình quản lý nguồn Sẵn sàng nhập ngũ.

2.2. Nguyên nhân chủ quan

- Công tác tuyên truyền giáo dục về Luật NVQS cho công dân, nhất là thanh niên còn thiếu thường xuyên; việc tuyên truyền chủ yếu qua hệ thống truyền thanh cơ sở theo từng đợt tuyển quân.

- Nhận thức về quyền và nghĩa vụ, ý thức trách nhiệm của một bộ phận thanh niên trong độ tuổi đối với thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự chưa cao nên một số thanh niên đã tìm cách đối phó, thậm chí trốn, tránh thực hiện nghĩa vụ quân sự.

- Vai trò định hướng của gia đình trong việc thực hiện nghĩa vụ quân sự của con, em mình chưa cao.

- Sự vào cuộc của cấp ủy, chính quyền, các ban, ngành, đoàn thể trong công tác tuyển quân của một số địa phương thiếu đồng bộ, một số nơi còn giao khoán cho Ban chỉ huy quân sự xã, phường.

V. KIẾN NGHỊ ĐỀ XUẤT

Công tác tuyển chọn, gọi công dân nhập ngũ và chính sách hậu phương quân đội là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của công tác quân sự, quốc phòng địa phương. Từ những hạn chế, khó khăn trong công tác triển khai Luật Nghĩa vụ quân sự và chính sách hậu phương quân đội trên địa bàn thị xã trong thời gian qua; Đoàn giám sát kiến nghị một số vấn đề sau:

1. Đối với cấp Trung ương

Kiến nghị xem xét sửa đổi, bổ sung một số nội dung quy định tại Thông tư liên tịch số 16/2016/TTLT-BYT-BQP, ngày 30/6/2016 quy định về khám sức khỏe thực hiện nghĩa vụ quân sự, Thông tư 50/2016/TTLT-BYT-BCA ngày 15/4/2016 quy định về hình xăm, chữ xăm để tránh công dân lợi dụng quy định làm sai lệch kết quả khám tuyển; trốn tránh thực hiện nghĩa vụ quân sự; đề nghị xem xét điều chỉnh bổ sung chế tài xử lý đối với trường hợp vắng khám sơ tuyển Nghĩa vụ quân sự tại Nghị định số 37/2022/NĐ-CP, ngày 06/6/2022 sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực quốc phòng, cơ yếu; quản lý, bảo vệ biên giới quốc gia; trên các vùng biển, đảo và thềm lục địa của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

2. Đối với cấp tỉnh

Nghiên cứu tăng định mức kinh phí cấp cho công tác quân sự, quốc phòng địa phương.

3. Đối với cấp thị xã, xã, phường

- Chú trọng tuyên truyền, giáo dục Luật NVQS, truyền thống của dân tộc, quê hương, quyền lợi và nghĩa vụ của công dân. Tăng cường hơn nữa vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy Đảng, chính quyền, sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ của Mặt trận và các ban, ngành, đoàn thể các cấp nhằm tạo sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị trong thực hiện nhiệm vụ tuyển chọn và gọi công dân nhập ngũ;

- Hội đồng nghĩa vụ quân sự các cấp phải thường xuyên kiện toàn đúng, đủ thành phần; phát huy vai trò trách nhiệm của cơ quan thường trực và các thành viên Hội đồng trên từng lĩnh vực được phân công;

- Đảm bảo đúng quy trình, công bằng, khách quan, đúng đối tượng trong đăng ký, sơ tuyển, khám tuyển, xét tuyển, gọi công dân nhập ngũ và tạm hoãn,

tạm miễn gọi nhập ngũ; xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm Luật Nghĩa vụ quân sự;

- Quan tâm bố trí ngân sách bảo đảm kịp thời cho nhiệm vụ quân sự, quốc phòng xây dựng lực lượng DQTV, DBĐV theo quy định;

- Chỉ đạo các ngành, các cấp thực hiện tốt chính sách hậu phương quân đội, tạo điều kiện thuận lợi để quân nhân hoàn thành nghĩa vụ quân sự tại ngũ trở về địa phương sớm ổn định cuộc sống. Quan tâm tổ chức việc đón nhận quân nhân hoàn thành nghĩa vụ quân sự xuất ngũ trở về địa phương, thực hiện tốt chính sách hậu phương quân đội, hướng nghiệp, dạy nghề, giới thiệu việc làm theo quy định; có hình thức hỗ trợ kinh phí đào tạo nghề thích hợp để tạo sự chủ động cho quân nhân xuất ngũ.

Trên đây là báo cáo kết quả giám sát chuyên đề việc thực hiện Luật NVQS và chính sách hậu phương quân đội tại các xã-phường trên địa bàn thị xã, Đoàn giám sát báo cáo HĐND thị xã xem xét, cho ý kiến./.

Nơi nhận:

- Thường trực HĐND thị xã;
- UBND thị xã;
- Các đại biểu HĐND thị xã;
- Ban CHQS thị xã;
- UBND các xã, phường;
- LĐVP+CVHĐ;
- Lưu VT, Ban PC.

**TM. ĐOÀN GIÁM SÁT
TRƯỞNG ĐOÀN**

**TRƯỞNG BAN PHÁP CHẾ
Nguyễn Thị Thanh Toàn**